

Kooste Iso Pihlajasuon tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta saapuneista lausunnoista ja mielipiteistä

Yhteenvedosta on tietosuojasyistä poistettu yksityishenkilöiden nimet ja muut yksityiselämää koskevat tiedot, kuvat ja kuviot, tarkemmat kiinteistö-, kartta-, ja yhteystiedot, erityisesti suojeltavia lajeja koskevat tiedot sekä lausuntojen johdantotekstit, joissa on referoitu nähtävillä ollutta arviointiohjelmaa. Alkuperäiset versiot lausunnoista ja mielipiteistä mahdollisine liitteineen on toimitettu hankkeesta vastaavan käyttöön.

Lausunnot on esitetty alla lausunnonantajan mukaan aakkosjärjestyksessä ja mielipiteet satunnaisessa järjestyksessä.

1 Lausunnot

1.1 Digita Oy

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetyksen näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja

POPELY/3026/2021

15.12.2023

- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

1.2 Fingrid Oyj

Fingridillä ei ole lausuttavaa tässä vaiheessa. Huomiona muistutamme, että tässä kaavaa ja YVA-menettelyä koskevassa lausunnossa ei oteta kantaa esitettyihin teknisiin ratkaisuihin.

15.12.2023

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvut-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

1.3 Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Iso Pihlajasuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan sekä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Huomiona, että sivuilla 12 ja 248 virheellisesti todetaan: ”Lähin ilmatieteenlaitoksen säätutka sijoittuu 56 kilometrin etäisyydelle hankealueesta. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia säätutkille.”

Lausumisraja on valittu 20 km:iin seuraten kansainvälisiä suosituksia, mutta tuulivoimalat näkyvät ja aiheuttavat virhekaikua säätutkamittauksiin jopa 100 km päästä tietyissä sääolosuhteissa. Oikeampi lause olisi esimerkiksi:

”Ilmatieteen laitoksen lähimmät säätutkat sijaitsevat niin etäällä hankealueesta, että laitoksen noudattaman kansainvälisen suosituksen mukaisesti laitoksella ei ole lausuttavaa hankkeen toteuttamisen suhteen.”

1.4 Luonnonvarakeskus Luke

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslain (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Luke näkee hankkeen metsäkanalintuselvitykset puutteellisina. Hankealueelta on kartoitettu metsäkanalintujen soitimia keväällä 2015. Tällöin alueelta paikannettiin yksi metson soidin (1-2 kukkoa), jota ei selostuksen mukaan katsota tarpeelliseksi huomioida voimaloiden sijoittelussa.

Metsästäjähaastattelussa (2023) kanalintukanta on koettu hyväksi ja aluetta kuvataan tärkeäksi teeren soidinalueeksi. Lisäksi hankealueella on riekon pesimäympäristöä ja alueella esiintyy ppy.

Metsäkanalintuihin kohdistuvista vaikutuksista Luke huomauttaa, että törmäysriskin lisäksi metsäkanalinnut saattavat välttää tuulivoimalaa ympäröivää aluetta tai käyttää sitä vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes et al.

2020A). Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuisivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2020B). Täten tuulivoimaloiden vaikutus esim. metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Tämä tulee huomioida voimaloiden sijainneissa.

Metson soidinkartoituksessa löydetyn soitimen kukkojen lukumäärän epävarmuutta ei ole käsitelty, mikä on olennaista, sillä kukkojen määrää on käytetty soitimen merkittävyyden arvioinnissa ja siten haitan suuruuden arvioinnissa. Soidinkeskuksissa havaittavat kukot ovat minimimääriä. Kaikki kukot eivät välttämättä ole kartoitushetkinä soidinkeskuksessa, vaikka ne siellä keskimäärin viihtyvätkin kii-vaimpaan soidinaikaan.

Kanalintujen osalta on hyvä huomioida, että pienetkin soitimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikastuotannolle. Lisäksi koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella.

15.12.2023

Hankealueen läheisyyteen sijoittuu linnustollisesti merkittäviä Natura-alueita. Natura 2000 -alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute.

Alueella saattaa esiintyä kaikkia neljää suurpetoa (karhu, susi, ilves ja ahma). Suurpetojen osalta Luke tuo esille, että tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida näiden selvitysten avulla määrittää.

Vaikutukset poroelinkeinoon arvioidaan suuriksi ja pääpaino on haitallisten vaikutusten lieventämisessä. Selostuksen mukaan puolet paliskunnan poroista ja pieni osa Kollajan paliskunnan poroista käyttää aluetta vasomisalueena. Lisäksi alueella on infraa, jossa käsitellään keväisin suurin osa vasoista. Tämänhetkisen tutkimustiedon valossa, tuulivoimalla on havaittu negatiivinen vaikutus erityisesti porojen lisääntymisaikana (ks. Skarin ym. 2014, Skarin ym. 2016 ja 2018, Skarin ja Alam 2017, Skarin ym. 2021), jolloin rakennusaikaisen ja operatiivisen vaiheen vaikutus saattoi ulottua useiden kilometrien päähän. Tuoreimmassa tutkimuksessa porojen laidunpaine väheni jopa 10 km etäisyydellä tuulivoimasta (Eftestøl ym. 2023). Luke näkee, että on tärkeää osallistaa paliskuntia hankkeen jokaisessa vaiheessa.

Ehdotus seurantaohjelmaksi on direktiivilajien osalta suppea. Luke huomauttaa, että seuranta tulisi tehdä myös alueella esiintyvälle saukolle ja metsäkanalinnuille. Poroelinkeinoon osalta on tärkeää seurata, miten jo olemassa oleva maankäyttö ja tuulivoimahankkeet vaikuttavat paliskunnan toimintaan hankealueella. Lisäksi tulee huomioida kasvanut laidunpaine muilla alueilla, mikäli porot välttävät hankealuetta.

Lausunnon tiivistelmä

Selostuksessa hankkeen vaikutukset riistaeläimille arvioidaan vähäisiksi. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta saattaa poiketa tästä selostuksessa annetusta arviosta, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota riittäviin etäisyyksiin sekä muiden tuulivoima-alueiden että Natura-alueiden välissä. Vaikutukset poroelinkeinoon arvioidaan suuriksi ja pääpaino on haitallisten vaikutusten lieventämisessä. Poroelinkeinoon osalta on tärkeää seurata, miten jo olemassa oleva maankäyttö ja tuulivoimahankkeet vaikuttavat paliskunnan toimintaan hankealueella. Lisäksi tulee huomioida kasvanut laidunpaine muilla alueilla, mikäli porot välttävät hankealuetta.

1.5 Metsähallitus

Metsähallitus huomauttaa, että maakotkaa koskevat lausunnon osat, ovat julkisuuslain (621/1991) 24 §:n 14 kohdan mukaan salassa pidettäviä. Kyseiset lausunnon osat on tarkoitettu vain yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan tietoon.

Metsähallitus antaa lausunnon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, osayleiskaavan kaavaluonnoksesta ja tehdystä Natura-arvioinnista hanke- ja kaava- alueen läheisyyteen sijoittuvan Hirvisuon soidensuojelualueen ja Natura-2000 alueen (FI1103830, SAC/SPA) haltijaviranomaisena, maakotkan

15.12.2023

lajiasiantuntijaviranomaisena ja seurannasta vastaavana tahona sekä hankealueelle sijoittuvien valtion maiden metsästysjärjestelyistä vastaavana tahona.

Metsähallitus on tutustunut aineistoihin ja antaa niistä seuraavan lausunnon:

Kaavoitus ja luonnonsuojeluun varatut alueet

Luontopalveluiden hallinnoima Hirvisuo on lakisääteinen soidensuojelualue ja kuuluu myös Natura-2000-verkostoon SAC/SPA-alueena. Hirvisuon alue kuuluu myös valtakunnallisesti tärkeään lintualueeseen (FINIBA) nimeltä Panumajärven ympäristön suot. Metsähallituksen Luontopalvelut haluaa huomauttaa, että Pihlajasuon osayleiskaavan luonnos ja esitetty hankealue poikkeaa Hirvisuon suunnan satoja metrejä verrattuna voimassa olevaan Pohjois-Pohjanmaan 1.vaihemaakuntakaavaan ja Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnokseen. Metsähallituksen luontopalveluiden näkemyksen mukaan maakuntakaavojen esittämistä aluerajauksista ei tulisi poiketa Hirvisuon suuntaan, jotta voidaan turvata alueen linnustoarvot ja jotta suojelun perusteena olevat luontoarvot eivät merkittävästi heikenny. Luontopalvelut katsoo, että maakuntakaavoja varten on jo pyritty löytämään tuulivoimarakentamiseen parhaiten soveltuvat alueet ja tuulivoima-alueita on syystä rajattu kauemmaksi luonnonsuojelualueista.

Hirvisuon Natura-arviointi

Metsähallituksen hallinnoimalle Hirvisuon Natura-alueelle (FI1103830, SAC/SPA) on tehty hankkeessa Natura-arviointi. Metsähallitus yhtyy arvioinnissa tehtyyn näkemykseen, että hankkeella ei ole merkittäviä suoria tai välillisiä vaikutuksia alueen suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin.

Linnustoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osalta Metsähallitus haluaa huomauttaa, että Natura-arvioinnissa käytetyt Natura-tietolomakkeen lajitiedot voivat olla päivitysviiveiden takia puutteelliset. Natura-arvioinnin oikeellisuuden varmistamiseksi olisi alueen linnusto tullut selvittää kunnollisilla linnustoseurannan menetelmillä. Lisäksi Metsähallitus haluaa nostaa esille, että varsinaisiin vaikutusarvioihin Hirvisuon Natura-alueen linnuston osalta on vaikea ottaa kantaa, koska tuulivoiman pitkäaikaisvaikutuksista eri habitaattien pesimälajistoon ei ole tutkimustietoa. Tuulivoimalat voivat mahdollisesti aiheuttaa hitaita muutoksia alueen linnustoon, vaikka suoria vaikutuksia ei olisikaan. Mikäli hanke toteutuu, tulisi hanketoimijan seurata Hirvisuon Natura 2000-alueen linnustoa vakioituilla menetelmillä, jotta mahdolliset pitkäaikaisvaikutukset tai niiden puuttuminen saataisiin todennettua. Metsähallituksen näkemyksen mukaan Natura-arvioinnissa esitetty päätelmä, että suunniteltu tuulivoimahanke ei vaaranna lyhyellä tai pitkällä aikavälillä Natura-alueen koskemattomuutta ei voi täysin pitää paikkaansa aiheesta puuttuvan tutkimustiedon vuoksi.

Salassa pidettävä lausunnon osa piilotettu julkaistavasta lausuntokoosteesta (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 24 §:n 1 momentin, kohta 14)

Metsästys

Metsähallitus huomauttaa, että hanke sijoittuu valtion alueiden osalta Oulun Erä- ja Kennelkerho ry:n vuokraamalle metsästysalueelle. YVA-arviointisuunnitelmassa oli virheellisesti mainittu Oulun Erä- ja Kalamiehet ry.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan hankkeessa tulisi pyrkiä minimoimaan metsäkanalintujen törmäyskuolleisuus tuulivoimaloihin huomioimalla sijoittelussa soidinpaikkojen sijainti sekä esimerkiksi pylväiden tyvien maalipinnan värin tai kuvioinnin keinoin.

15.12.2023

1.6 Paliskuntain yhdistys

Iso Pihlajasuon hanke sijoittuu Kiimingin paliskuntaan. Kiimingin paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 800 ja poronomistajia on 30. Hankealueella laiduntaa myös Kollajan paliskunnan poroja. Kollajan suurin sallittu eloporomäärä on 1100 ja osakkaita on noin 70. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja porojen vapaaseen laiduntamiseen. Kiimingin paliskuntaan sijoittuu rakennusvaiheessa oleva Pahkakosken tuulivoimatuotantoalue (30 tuulivoimalaa). Paliskunnan rajalle on suunnitella Kovasinkankaan tuulivoimahanke, jonka voimaloista 2 on Kiimingin paliskunnan puolella. Samalle paliskunnan alueelle suunnitellaan myös Kotaselän 12-18 voimalan tuulivoimahanketta. Paliskunnan toiselle alueelle suunnitellaan ainakin yhtä erittäin laajaa tuulivoimatuotantoaluetta, jossa olisi kymmeniä voimaloita (Mustasuo). Pienen paliskunnan alueella on jo olemassa ja suunniteltuna suuri määrä tuulivoimaa, ja niiden yhteisvaikutus paliskunnan poronhoidolle nousee keskeiseksi hankkeiden vaikutusten arvioinnissa. Paliskunnassa on myös paljon muuta maankäyttöä, kuten voimajohtoja ja voimajohtohankkeita, asutusta ja maanviljelystä, joiden kumulatiivisten vaikutusten vuoksi poronhoidon tila on käymässä ahtaaksi.

Poronhoidon huomioon ottaminen tuulipuistohankkeessa

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikiaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan lailla turvattu erityinen oikeus (PHL 848/1990): "Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta" (PHL 3§). Poronhoitolaissa 53 §:n mukaan: "suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa." Hanke sijoittuu valtion maille, joten PHL 53 §:n mukainen neuvottelu paliskunnan kanssa olisi tullut järjestää YVA-selostuksen aikana. Koska näin ei ole tapahtunut, tulee neuvottelu järjestää kaavan ehdotusvaiheessa. Kiimingin paliskunnan kanssa on järjestetty yksi PHL 53 §:n kaltainen neuvottelu YVA-selvitysten alkuvaiheessa, jossa on esitetty neuvottelua selvitysten valmistuttua, mutta näin ei ole toimittu.

Poronhoitolain lisäksi voimassa olevan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan poronhoitolain rajaan liittyvä suunnittelumääräys edellyttää, että hankkeen suunnittelussa on turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset. Maakuntakaavan tv-merkintöihin liittyy kaavamääräys poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamisesta poronhoitoon vaikuttavien toimintojen suunnittelussa. Hankealuetta on merkitty tuulivoimaloiden alueeksi Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaan, joka on ohjeena muutettaessa alueen yleiskaavaa. Kaava-alueella on voimassa Uuden Oulun yleiskaava. Voimassa olevan yleiskaavan mukaan "Tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset. -- "

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL, 132/1999) 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaavalla ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoito on Oulussa osa elinkeinoelämää ja etenkin sivukylillä tärkeä toimeentulon lähde ja asuttuna pitäjä. Poronhoitajat ovat alueella oikeudenhaltijoita. Suunnittelualue on tärkeää poronhoidon laidun- ja toiminta-aluetta ja poronhoidon turvaamisen hankkeen kaavoituksessa on välttämätöntä.

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017) velvoittaa myös alueella toimivaan elinkeinon kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen. Paliskuntain yhdistys katsoo, että poronhoitoon voi kohdistua vaikutuksia, jotka voivat olla merkittäviä ja näin ollen ne on selvittettävä YVA-menettelyssä.

15.12.2023

Vaikutukset poronhoitoon

Poronhoito on ekstensiivinen maankäyttömuoto, jonka kannattavuus perustuu laajoihin laidunalueisiin ja porojen luontaisen laidunkierron mukaiseen vapaaseen laiduntamiseen. Paliskunnan toiminnalliseen ympäristöön kuuluvat erilaiset laidunalueet (mm. kesä, talvi, rykimä, vasoma), ja niille siirtymiseen käytettävät alueet, sekä paliskunnan poronhoidon toiminta-alueet ja infrastruktuuri (mm. kuljetusreitit, erotusaidat, kämpät, laidunkiertaidat ym.). Paliskunnan toiminta on suunnitelmallista elinkeinon harjoittamista. Kaikki paliskunnan alueelle tuleva uusi toiminta vaikuttaa poronhoitoon, sillä paliskunta eri osineen on yhtenäinen toimintaympäristö. Eri alueiden merkityksen suuruus vaihtelee paliskunnan sisällä.

Tuulipuistohanke sijoittuu Kiimingin paliskunnan kesälaidunalueelle, vasoma-alueelle ja syyslaidunalueelle, joka on samalla porojen lisääntymisalue, rykimäalue. Alueelle sijoittuu kesämerkintäaita ja räkkäsuojia. Alueella leikataan yli puolet paliskunnan poroista, yleensä yli 200 vasaa, parhaina vuosina 300–400 vasaa. Kollajan paliskunnan vasa leikataan alueella noin 50 vuosittain. Hankealue sijoittuu melko lähelle poronhoitoalueen rajaa. Alueella sijaitseva turvetuotannosta poistunutta suota on paliskunnan toimesta aktiivisesti palautettu porolaitumiksi ja se on kasvittumassa. Alueelle on rakennettu myös räkkäsuojapaikkoja.

Tuulipuistohankkeista aiheutuu välittömiä laidunten menetyksiä ja muutoksia. Mikäli porot välttävät tuulipuiston lähialueita häiriön (rakentaminen, voimaloiden liike, ääni, välke lentoestevaloista) vuoksi tai niitä ei voida enää käyttää poronhoitotöissä, aiheutuu laajemmille alueille ulottuvia välillisiä laidunmenetyksiä. Lukuisten pohjoismaisten tutkimusten mukaan etenkin vaatimet (yli 80 % porokarjasta) ovat herkkiä ihmistoiminnan ja infrastruktuurin aiheuttamalle häiriölle, varsinkin kevättalvella tiineyden loppuvaiheessa, vasoma-aikana ja sen jälkeen (Skarin & Åhman 2014). Etenkin Ruotsissa on tutkittu poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia tuulivoiman osalta. Skarinin ym. (2015) mukaan vasomisaikana porovaatimet välttivät tuulipuistoja niiden rakentamisaikana jopa 3,5 km päähän alueesta. Porojen laidunalueen välttämistä ilmeni sekä elinpiirin valinnan tasolla, että elinpiirin sisällä tapahtuvalla laitumen valinnan tasolla. Porot myös lakkasivat käyttämästä tai käyttivät vähemmän tuulipuistojen läheisistä vakiintuneista kulkureiteistään ja liikkuvat nopeammin alueen poikki (Skarin ym. 2015). Tuulivoimaloiden aiheuttama häiriö (melu ja liike) porojen laiduntamiselle vasoma-aikana on todettu myös hankkeiden toiminnan aikana (Skarin ym. 2018).

Hankkeesta voi aiheutua haittaa poronhoitotöille, mikäli porot karkottuvat alueelta, tai mikäli niitä ei saada kuljetettua aitaan puistosta aiheutuvan häiriön vuoksi, niin ettei niitä saada enää erotusaitoihin käsiteltäviksi. Esimerkiksi Oijärven paliskunnan aiempien kannanottojen mukaan mm. Myllykankaan tuulipuisto on vaikeuttanut ja hidastanut poronhoitotöitä kesällä, kun metsät on hakattu ja porot ovat tulleet räkkäsuojaan alueelle ja sitten hajonneet pienempiin parttioihin, joita on vaikeampi koota aitaan vasanmerkintää varten. Jos vasat jäävät merkitsemättä, niitä ei voida erottaa omistajansa omaisuudeksi esim. liikennevahinkotilanteessa. Tällöin porosta saatava vahingonkorvaus tai teurastuotto ei tule poronomaistajalle. Tuulipuistohanke tuo alueelle lisää uusia teitä, jotka pidetään ympäri vuoden auki. Porot lähtevät helposti kulkemaan teitä pitkin. Porot voivat myös siirtyä viljelyksille ja asutuksen piiriin. Tämä johtaa ristiriitoihin alueella asuvien ihmisten kanssa ja lisätöihin ja kustannuksiin, kun poroja täytyy siirtää takaisin oikeille alueille. Porojen aiheuttamien vahinkojen estämisestä ja korvaamisesta aiheutuu kustannuksia paliskunnalle. Poronhoitoalueen eteläisellä rajalla ei ole aitoja. Etenkin syksyllä metsästysaikaan hirvikoirat häiritsevät poroja, jolloin niitä voi siirtyä enemmänkin poronhoitoalueen ulkopuolelle. Metsästyspaine alueella voi lisääntyä teiden rakentamisen ja parantamisen vuoksi.

15.12.2023

Ympäristövaikutusten arviointi

Ympäristölle aiheutetut muutokset vaikuttavat aina poronhoitoon. Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten asianmukaiseen selvittämiseen ja huomioon ottamiseen suunnittelussa ohjaa paitsi poronhoitolaki, myös YVA-laki sekä alueella voimassa olevat maakunta- ja osayleiskaavat.

Poronhoidon nykytilaa on kuvattu selostuksessa. Sieltä puuttuu tietoa, muun muassa tieto siitä missä alueella kesälaiduntavat porot erotellaan. Viittaukset tuulivoiman vaikutuksista poroihin ja poronhoitoon käsitteleviin tutkimuksiin ovat puutteelliset. Niiden tuloksista ei kerrota käytännössä lainkaan. Vaikutusten arvioinnissa on puutteita. Vaikutuksia paliskunnan porotalouteen ei ole tunnistettu eikä arvioitu, kuten olisi tullut arvioida osana paliskunnan kokemia haitallisia vaikutuksia. Mitä aiheutuu porokarjan tuotolle laidunmenetyksistä ja laitumien kulumisesta, poronhoitotyölle porojen laidunkierroksen muuttumisesta ja ohjautumisesta muualle jne. Silti joitakin talousarviointiin liittyviä epävarmuuksia käydään luvun lopussa läpi. Arvioinnista puuttuu kuvaus siitä, mistä kaivetaan hankkeen vaatimat maa-ainekset ja arvio siitä, miten se vaikuttaa porolaitumiin.

Paliskuntain yhdistys on erimielinen useista arvioinnin kohdista. Laidunvaikutusten häiriöalueen arvioimiseen 500 metrin välttämisaalue on merkittävä aliarvio, kun kyseessä on häiriöherkimpänä vuodenaikana käytössä oleva paliskunnan tärkein vasoma-alue ja paras kesälaidun. Vaatimet, vaikka olisivat lisäruokinnan piirissä talven, muuttuvat keväällä vasoma-ajalla lähestyessä erittäin aroiksi ja hakevat rauhallisen paikan vasomiselle. Paliskunnat missä on tuulivoimaa vasomisaalueilla ja kesälaitumilla ovat todenneet, että vaatimet ja vasa-vaadinparit eivät laidunna tuulivoimatuotannon alueilla, vaan välttävätkin niitä. Tämän vahvistaa tutkimustieto. Ruotsalaisissa tutkimuksissa vasomisaikana tuulivoimarakentamisen välttäminen on todettu 3,5 km päähän alueesta ja välttämisen jatkuvan useiden kilometrien päähän myös toiminnan ollessa käynnissä (Skarin et al 2015 ja 2018). Suunnittelualueella ja sen ympäristössä on jo olemassa olevaa ihmistoiminnan aiheuttamaa häiriötä (mm. toinen tuulivoimateollisuusalue tiestöineen). Tämä ei tarkoita sitä, etteikö uusi häiriö vaikuttaisi porojen vasomiseen, vaan päinvastoin. Yleisesti ottaen infrastruktuurin ja ihmistoiminnan negatiiviset vaikutukset poroihin lisääntyvät häiriön lisääntyessä alueella (kumulatiivinen haitta) (mm. Eftestøl ym. 2021).

Arvioinnissa oletetaan tiettyjen vaikutustyyppien herkkyytasojen olevan pieniä tai kohtalaisia, mikä johtaa vähäisiin vaikutusten merkittävyyksiin. Laidunalueiden herkkyys katsotaan vähäiseksi. Paliskunnan laitumia on jo kaventanut ja niitä uhkaavat useat tuulivoiman, voimajohtojen ja muun maankäytön hankkeet ja toiminta. Kyseessä on myös paliskunnan tärkein vasoma-alue ja kesälaidun, jossa laiduntaa suuri määrä poroja. Herkkyys laitumien menetyksen tilanteessa on tällöin suuri. Poronhoitajien määrä paliskunnassa on vähäinen ja he kokevat jo valmiiksi erilaisia haasteita muusta maankäytöstä ja maasuorpetutilanteesta johtuen. Poronhoitajien mahdollisuus jatkaa elinkeinoa ja sukupolvien jatkumon turvaaminen on vaakalaudalla. Herkkyystaso uusien vaikutusten kestämiselle on silloin suuri tai jopa erittäin suuri. Porojen laiduntenkäytön ja poronhoitotöiden niputtaminen yhdeksi kokonaisuudeksi (VE 1.2) herkkyyden arvioinnissa peittää niihin sisältyviä asioita. Ne olisi tullut arvioida erikseen. Kokonaisvaikutus poronhoidolle arvioidaan hankkeesta kuitenkin suureksi, mistä Paliskuntain yhdistys on yhtä mieltä.

Selostukseen kirjatut vaikutusten lieventämiskeinot pääosin hyviä, kuten laitumien palauttaminen ja yhteistyö, mutta eivät ole kaikilta osin oikeita. Arvioinnin mukaan räkkäsuojista, joita muodostuu sorakentille tässä hankkeessa, olisi jotain hyötyä paliskunnalle: alueen vieressä on 30 voimalan tuulivoimateollisuusalue, missä on jo valmiiksi sorakenttiä. Se että räkkäaikana porot leviäisivät sorakentille aiheuttaa todennäköisesti huomattavasti lisätyötä vasanmerkintään eikä ole myönteinen vaikutus. Lieventämiskeinoista olisi tullut neuvotella paliskunnan kanssa ennen selostuksen valmistumista.

15.12.2023

Arvioinnissa esitetään erittäin epäasiallinen johtopäätös, jolla vesitetään koko elinkeino ja sen merkitys: ”Poronhoitoelinkeinoon historialliseen jatkumoon peilattuna haitallisten vaikutusten kesto on puolestaan nähtävä väliaikaisena hättänä, joka sijoittuu maantieteellisesti pienelle alueelle suhteessa koko paliskuntaan ja poronhoitoalueeseen.” Paliskuntain yhdistys tuomitsee jyrkästi tällaiset lausumat. Ensinnäkin haittojen kesto on vähintään 30 vuotta, eli jopa kokonaisen työuran mittainen. Teolliseen tuotantoon otetut alueet menetetään elinkeinoon näkökulmasta pysyvästi: kun poronhoitaja lopettaa elinkeinoon harjoittamisen muun maankäytön heikentämien laitumien vuoksi, ei hän eivätkä hänen jälkeläisensä palaa siihen enää. Teollisen maankäytön alueille myös keksitään aina uutta käyttöä, vaikka ne joskus poistuisivatkin tuulivoimatuotannosta, kun tiestö ja siirtolinjat on kerran rakennettu. Näin on tapahtumassa kerran turvetuotantoon otetuille alueille, mihin tällä hetkellä suunnitellaan paljon teollista aurinkovoimatuotantoa eri puolilla. Konsultti ei myöskään näin kirjoittaessaan selvästi ymmärrä poronhoidon reunaehtoja: paliskunta toimii rajatulla maantieteellisellä alueella, eikä laitumia saada lisää, kun ne menetetään. Tällöin haittoja ei voida verrata koko poronhoitoalueen mittakaavaan. Sitä paitsi, jos osa poronhoitoalueesta menetetään teolliselle maankäytölle, kuten nyt on vahvasti käymässä tietyillä alueilla, niin että elinkeino ei voi siellä enää toimia, heikentää se koko elinkeino ja sen merkitystä. Siitä syystä elinkeinoon elinvoimaisuudesta ja jatkuvuuden edellytyksistä koko poronhoitoalueella on huolehdittava.

Paliskunnan mukaan sitä ei ole haastateltu hankkeen vaikutusten arvioimiseksi. Arvioinnin luonnosta ei ole käyty läpi yhdessä paliskunnan ja Paliskuntain yhdistyksen kanssa esimerkiksi neuvottelussa, kuten on esitetty ainoassa hanketta koskevassa neuvottelussa kaksi vuotta sitten. Poronhoidon osallistaminen vaikutusten arviointiin ei siten ole ollut riittävää. Vaikutusten arviointi ja sen johtopäätökset ovat siitä syystä osittain puutteellisia. Poroisännän mukaan Kiimingin paliskunnalle ei myöskään ole tullut lausuntopyyntöä YVA-selostuksesta ja kaavaluonnoksesta.

Kaavaluonnos

Kaavaluonnoksessa maa- ja metsätalousvaltaiselle M-1 alueelle saa sijoittaa tuulivoimaloiden lisäksi myös vähäistä maa-, metsä-, ja porotaloutta palvelevaa rakentamista. Rakentaminen tulee sijoittaa vähintään 370 metrin etäisyydelle tuulivoimaloista tai rakentamattomasta tuulivoimaloille osoitetusta alueesta. Poronhoidon rakenteiden salliminen on tarpeellista, sillä poroja voi olla tarpeen käsitellä kaava-alueella.

Kaavaluonnoksessa annetaan yleismääräys, jonka mukaan alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on turvattava porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset. Kaavamääräys on hyvä ja perusteltu. Toimintaedellytysten turvaaminen tarkoittaa käytännössä yhtiön ja paliskunnan välisen yhteistyön jatkamista, vaikutusten seuranta ja laidunalan menetyksen sekä muiden haittojen korvaamista paliskunnalle täysimääräisesti. Haitallisia vaikutuksia voi lieventää myös muuten, ja esimerkiksi laitumien ennallistaminen on suositeltava toimenpide.

Lopuksi

Tuulipuiston rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat tulee pyrkiä estämään ja lieventämään ja korvata alueen paliskunnalle täysimääräisesti. Paliskunnan kanssa aloitettua yhteistyötä on jatkettava. Kaavamenettelyn aikana on syytä neuvotella PHL 53 §:n mukaisesti. Kaavaehdotuksesta tulee lähettää lausuntopyyntö Kiimingin paliskunnalle.

1.7 Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 9.6.2021, seurantaryhmän kokoukseen 5.4.2022 ja osayleiskaavoituksen 1. viranomaisneuvotteluun 4.5.2023.

15.12.2023

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon. Tuulivoimaa ohjaavien 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen suunnittelumääräyksissä todetaan, että maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on kuitenkin luonteeltaan yleispiirteisin alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavassa laadittavien YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelun perusteella. Maakuntakaavan joustavuuden takia kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa. Tämä edellyttää, että maakuntakaavan mukainen vaihtoehto on arvioitu hankkeen vaikutusarvioinnissa. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Hankkeen suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin

Pohjois-Pohjanmaalla on voimassa neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.–3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Iso Pihlajasuon tuulivoima-alue on lainvoimaisten maakuntakaavojen näkökulmasta ei-seudullinen hanke, sillä hankkeessa toteutettaisiin enintään 9 voimalaa. Voimalat kytkeytyvät kuitenkin selkeästi Pahkakosken tuulivoimapuiston jatkoksi. Yhdessä ne muodostavat vaikutuksiltaan seudullisen mittaluokan tuulivoima-alueen. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen näkökulmasta seudullisesti merkittävä kokonaisuus ja yhteisvaikutuksia lisäävä tuulivoimarakentaminen on sijoitettava maakuntakaavassa seudullisesti merkittävälle tv-alueelle. Iso Pihlajasuon alue on osoitettu voimassa olevassa 1. vaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena (tv-1, 314 Pahkakoski-Peurasuo).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla), jota toteutettiin 1.6.2020–30.4.2023 välisenä aikana. TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninohjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset ovat olleet maakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninohjausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen alarajana on pidetty yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km²) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisaineisto (kaavaluonnos) oli nähtävillä 8.8.- 23.9.2022, palautekooste ja yleisvastine käsiteltiin maakuntahallituksessa 13.2.2023 ja

15.12.2023

luonnosvaiheen vastineet 5.6.2023. Ehdotusvaiheen viranomaiskuuleminen järjestetään vuodenvaihteessa 2023-2024.

Viranomaiskuulemisen jälkeen edetään julkiseen kuulemiseen vuoden 2024 aikana. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on loppuvuodesta 2024.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa on osoitettu sijainninohjausmallin pohjalta uusia tuulivoimaloiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitetty 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa osoitettuja tv-alueita. Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Iso Pihlajasuon tuulivoimapuiston hanke-alue on suurimmaksi osin tunnistettu tuulivoimapotentiaalisiksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa Iso Pihlajasuon alueelle on osoitettu uusi tuulivoimaloiden alue (tv-1, 390 Pahkakoski).

Ensimmäisessä vaihemaakuntakaavassa Iso Pihlajasuon hankealueen läheisyyteen osoitettu seudullisesti merkittävä tuulivoima-alueen merkintä (tv-1, 314) kumoutuu ja korvautuu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan voimaan tullessa uudella tv-1 -aluemerkinnällä.

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Vaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on ehdotusvaiheessa laadittu ja hyväksytty maakotkaselvitys (MKH 13.2.2023) ja maisemaselvitys (MKH 8.5.2023), jotka tuovat osaltaan taustatietoa maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointiin. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa toteutetaan yleispiirteinen Natura-alueita koskeva selvitys, jossa tarkastellaan Pohjois- Pohjanmaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden muodostamaa ekologista verkostoa.

Iso Pihlajasuon tuulivoimapuiston osalta tämä tarkoittaa sitä, että aluetta tarkastellaan uudelleen kaiken saadun palautteen ja selvitystiedon pohjalta ennen viranomaiskuulemiskierrosta. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavoituksen ehdotusvaiheessa laadittujen maakotka- ja maisemaselvitysten ja syksyllä käynnistyneen Natura-alueiden arvioinnin tulokset sekä maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointi on huomioitava Iso Pihlajasuon kaavoitusmenettelyssä.

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta ei voida hyväksyä ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tv- alueena. Maakuntavaltuuston hyväksymispäätös voi olla valituskäsittelyn alaisena oikeusasteissa eli maakuntakaavan ei tarvitse olla lainvoimainen (kuulutettu voimaan ilman lainvoimaa MRL 201 §). Kuntakaavan selvitykset ja kaavoitus voivat kuitenkin edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka. Iso Pihlajasuon tuulivoimapuiston kaavoitusmenettelyssä on huomioitava ja tarvittavin osin sovitettava yhteen Pohjois- Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan etenemisaikataulu.

Sähkönsiirto

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää erityisen hyvänä, että hankkeen sähkönsiirto voidaan toteuttaa yhteistyössä viereisen tuulivoimapuiston kanssa. Iso Pihlajasuon tuulivoimapuistossa tuotettu sähkö siirretään maakaapelilla Pahkakosken tuulivoimapuiston sähköasemalle, josta edelleen 110 kV:n ilmajohdolla Fingridin Isokankaan sähköasemalle.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnokseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että *”lähekkäin sijoittuvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa”*.

15.12.2023

lieventämistoimenpiteet hankesuunnitelmassa, porotalouden huomioon ottaminen rakentamisen aikana, kompensatitot ja muut mahdolliset asiat, joista on erillisneuvotteluissa paliskunnan kanssa sovittu. Hankkeen vaikutuksia porotalouteen on arvioitu YVA-menettelyssä, ja neuvottelut paliskunnan kanssa ovat käynnissä.

Yhteenveto

Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaalle Hirvinevan maisema-alueelle, joka on myös osoitettu maakuntakaavassa Natura- alueena ja suojelualueena. Iso Pihlajasuon ja Pahkakosken hankkeista Hirvinevan alueelle kohdistuu erityisesti maisemaan, maakotkaan ja virkistykseen liittyviä vaikutuksia. Kaavaehdotuksessa on esitettävä toimenpiteitä vaikutusten vähentämiseksi.

1.8 Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

Pohjois-Pohjanmaan museon on lausunut asiasta sen aiemmassa vaiheessa 8.6.2022. Ainoa alueelta tunnettu muinaismuistolain (295/1963) tarkoittama kiinteä muinaisjäänne, Sadinmaa (tervahauta ja kiuas, 1000025294), on kaavaluonnoksessa otettu asianmukaisesti huomioon. Kohde sijaitsee suhteellisen lähellä voimalapaikkaa 4, voimalapaikan ja sen vieritse alueen halki pohjois-eteläsuunnassa kulkevan tien itäpuolella. Tien erottamana kohde jää selvästi erilleen voimalapaikasta. Kohde on osoitettu asianmukaisella sm-kaavamerkinnällä sekä siihen liittyvällä kaavamääräyksellä. Kaavamääräyksessä mainittuihin kohdetietoihin on hyvä lisätä tieto kohteen laadusta eli "*sm-1 Sadinmaa, 1000025294, tervahauta, tervapirtin kiuas*". Kaavaselostuksen luonnoksessa muinaisjäänne käsitellään asianmukaisesti kohdassa 8.5 *Vaikutukset muinaisjäänneksiin*.

Arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyen näkymäalueanalyysissä on kiinnitetty huomiota myös voimaloiden näkyvyyteen Kierikkikeskuksen Kivikauden kylään (s. 61–62, kuva 27). Tuulivoimaloiden katsotaan heikentävän matkailukeskuksen teemaan sopivaa maisemaa. Maiseman muuttumiseen keskuksen lähialueilla on kiinnitetty huomiota jo aiempien tuulivoimahankkeiden yhteydessä, eikä tässä kokonaisuudessa Iso Pihlajasuon osuus ole tavattoman merkittävä.

YVA-selostuksessa arkeologinen kulttuuriperintö ja hankkeen vaikutukset siihen on käsitelty kohdassa 10. Selostuksen liitteenä olevan alueella tehdyn arkeologisen selvityksen toteuttamisvuosi on 2020 toisin kuin sivulla 122 todetaan. Vaikutusten arviointi perustuu riittäviin tietoihin.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa Iso Pihlajasuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluaineistosta ja ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

1.9 Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö

Hankealue sijoittuu 1. vaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloille osoitetulle alueelle (tv-1), tämän lisäksi vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa hankealue sijoittuu suurelta osin tuulivoimaloiden alueelle, jotka osaltaan tukevat hankkeen sijoittamista alueelle.

Iso Pihlajasuon tuulivoimapuiston YVA-selostuksessa on selvitetty noin 30 km:n säteellä hankealueesta sijaitsevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohteet sekä maisema-alueet. Hankkeen vaikutuksia niihin on arvioitu näkymäalueanalyysien ja valokuvasovitteiden avulla. Tarkastelussa on myös yhteisvaikutuksia viereisen Pahkakosken tuulivoimapuiston kanssa. Paikallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön alueita tai kohteita ei ole otettu tarkasteluun mukaan, perusteluna niiden sijaitsevan yli 7 km etäisyydellä hankealueesta eli lähialueen vyöhykkeen ulkopuolella.

15.12.2023

Hankealueella ei sijaitse arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä tai maisema-alueita. Lähialueen vyöhykkeelle (0–7 km) sijoittuu valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde, pyramidikattoisiin kesänavetoihin kuuluva Hirvelä (RKY 2009), lähimmillään noin 5,7 km etäisyydelle hankealueesta. YVA-selostuksen mukaan Iso Pihlajasuon tuulivoimaloita voi näkyä kohteeseen muutamia, mutta Pahkakosken voimaloiden vaikutuksesta muutos on suurempi ja pienipiirteisessä ympäristössä muutos on huomiota herättävää. YVA-selostuksessa todetaan yhteisesti suureen osaan lähi- ja välialueen vyöhykkeille (0–14 km) sijoittuville maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteille voimalan aiheuttamien muutosten ja vaikutusten jäävän melko vähäisiksi tai korkeintaan kohtalaisiksi. Suurin muutos maisemassa kohdistuu molemmille vyöhykkeille sijoittuvaan maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen, Hirvisuon ja Kuusisuo-Hattusuo, jonka arvo laajana ja avoimena luontomaisemana heikkenee tuulivoimaloiden myötä niiltä osin, jonne ne näkyvät. Vaikutukset ovat suuria etenkin Hirvisuon alueella.

Tuulivoimalat ovat luonnonmaisemassa vieras elementti riippumatta siitä liikutaanko alueella vai ei. Välialueen vyöhykkeelle, lijoen rannalle, sijoittuu myös Kierikkikeskus, jonka Kivikauden kylän rannalle tuulivoimalat näkyvät matkailukohteen teemaa heikentävänä elementtinä. Kaukoalueen vyöhykkeelle (14–30 km), yli 25 km etäisyydelle tuulivoimapuistosta sijoittuu lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Aittojärven ja Livojokivarren kulttuurimaisemat, jonne tuulivoimaloita ei YVA-selostuksen mukaan näy.

Sähkönsiirrolla ei ole vaikutuksia arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön tai maisema-alueisiin.

YVA-selostuksessa on huomioitu arvokas rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema-alueet riittävällä tavalla, vaikka valokuvasovitteita voisi olla enemmänkin eri suunnilta, korostettuna näkymät arvokailta rakennetun kulttuuriympäristön alueilta ja kohteista sekä maisema-alueilta, mutta vertailun vuoksi myös samoilta alueilta, mikäli huomattavia eroavaisuuksia maisemavaikutuksille on syytä epäillä. YVA-selostuksessa Hirvelän pyramidikattoisesta kesänavetta (RKY 2009) kohteesta ei ollut valokuvasovitetta, mutta kirjallinen arviointi tuulivoimaloiden näkymisestä maisemassa kohteesta katsottuna, siinä missä samalta suunnalta otetussa valokuvasovitteessa voimaloita ei juurikaan näy. Selostuksesta käykin hyvin ilmi valokuvasovitteiden suuntaa antava tieto tuulivoimaloiden maisemavaikutuksista liittyen muun muassa tuulivoimaloiden näkyvyydestä samalle alueelle, joka voi olla huomattava tai vähäinen, riippuen katsomispisteestä.

Yksittäisenä hankkeena Iso Pihlajasuon tuulivoimapuisto ei ole suuri, mutta yhdessä Pahkakosken tuulivoimapuiston kanssa muodostuu laaja tulivoimaloiden alue, jonka myötä myös muutokset maisemassa voivat olla paikoin huomattavia. Hankkeen jatkosuunnittelussa on otettava huolellisesti huomioon sen yhteisvaikutukset Pahkakosken tuulivoimapuiston kanssa arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön sekä etenkin luonnonmaisemaan maakunnallisesti arvokkaalla Hirvisuon alueella. Jatkosuunnittelussa tulee pohtia lieventävien toimenpiteiden mahdollisuutta maisema-arvojen turvaamiseksi.

1.10 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos on tutustunut nähtävillä olevaan valmisteluaineistoon.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos on laatinut ohjeen tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen, joissa on huomioitu tuulivoimapuistojen turvallisuusasiat pelastustoimen näkökulmasta. Ohje löytyy osoitteesta www.pelastustoimi.fi/pohjois-pohjanmaa/lomakkeet-ja-ohjeet kohdasta rakentamisen ohjeet. Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ko. ohje ottaa huomioon.

15.12.2023

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksella ei ole hankkeesta muuta huomautettavaa.

1.11 Suomen Erillisverkot Oy

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

1.12 Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry

Iso Pihlajasuon tuulivoimahankkeessa suunnitellaan enintään yhdeksän voimalan rakentamista Yli- Iin Pahkalaan. Voimaloiden maksimikorkeus on 300 metriä ja yksikköteho 7-10 megawattia.

Toteuttamisvaihtoehtoja on vain yksi, mutta kyse on Pahkakosken tuulivoima-alueen laajennuksesta. Sen kaava on lainvoimainen ja mahdollistaa 30 maksimissaan 245 metriä korkean voimalan rakentamisen, joka on meneillään. Hankkeesta vastaa Pahkakosken Energia Oy.

Pahkakosken tuulivoimapuiston eteläpuolelle sijoittuvan laajennusosan sähkönsiirto ei edellytä uuden voimalinjan pystytystä, vaan tuotettu sähkö on tarkoitus siirtää Pahkakosken voimala-alueen sähköaseman kautta valtakunnan verkkoon.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa alueella on tuulivoimaa varten varaus tv-1 314. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksessa oleva uusittu varaus tv-1 390 kattaa räätälöidysti Pahkakosken ja sen laajennusosan vaatiman pinta-alan. Tilaa tuulivoimalle etelän suuntaan ei enempää olekaan, sillä vastaan tulee Hirvisuon suojelualue ja välissä on kaavamerkintä luonnon monikäyttöalueesta, jolla "osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen."

Teollisen mittakaavan tuulivoimarakentamisen vastapainona on muun muassa maakuntaliiton Tuulihankkeessa esitetty, että eri puolilta maakuntaa etsittäisiin sellaisia hiljaisia luonnonrauha-alueita, joiden maisemiin tuulivoimaa ei rakenneta. Luonnonrauhan kannalta arvokkaimpia ovat suuret suojelualueet, Olvassuo, Litokaira, Syöte, Veneneva, Oulanka ja Kuusamon vanhat metsät. Lisäksi etenkin maakunnan pohjoisosassa on huomattava määrä yleensä muutaman tuhannen hehtaarin laajuisia hyvin erämaisina säilyneitä soidensuojelualueita, joiden luonnonrauha ja virkistyskäyttöarvot on ääretömän tärkeää turvata. Tämä onnistuu vain siten, että tuulivoiman sijoittelua rajoitetaan niin, että tuulimyllyjä ja niiden lentoestevaloja ei näy luonnonrauha-alueille.

Lähimmän voimalan ja suojelualueen etäisyydeksi mainitaan 1.3 kilometriä. Suunnittelualueen rajasta Hirvisuon suojelualue sijaitsee 700 metrin etäisyydellä. Vaihemaakuntakaavoituksessa on määritetty suojavyöhykkeen laajuus erilaisille suojelualueille yhtenä sijainninhjauksen keinona. Hirvisuo on soidensuojelualue sekä luonto- ja lintudirektiivin nojalla perustettu Natura-suojelualue, jollaisen puskuri-
vyöhyke on 1000 metriä. Näin ollen tuulivoimahankkeen laajennusosa ulottuu liian lähelle suojelualueita.

Hanke sijoittuu valtion maalle ja on selvästi Metsähallituksen harjoittamaa maanjalostusta. Metsähallitus on kuitenkin ollut tietoinen muun muassa maakotkan pesinnästä lähialueella ja myös Hirvisuon arvokkaasta maisemasta, joten kestävästä maankäytön kehittämisenä ja tuulivoiman hyödyntämisenä laajennusta ei voi pitää. Pahkakosken tuulivoimahankkeessa olisi pitänyt kerralla katsoa kaikin puolin toteuttamiskelpoisin kokonaisuus ja tyytyä siihen. Lisäosan suunnittelussa pyrittiin myös alun perin etenemään ilman ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Se kuitenkin vaadittiin tehtäväksi. Laajennusosan voimaloiden teho ja enimmäiskorkeus vastaavat tämänhetkistä maksimia.

15.12.2023

Vaikutuksia maakotkaan arvioidaan merkittävydeltään kohtalaisiksi, joka varmastikin on enintä, mitä voidaan todeta, jottei seurauksena ole voimaloiden karsiminen tai jopa hankkeen osoittautuminen toteuttamiskelvottomaksi. Hankkeen vaikutukset lajiin on kuitenkin selostettu tarkemmin vain viranomaiskäyttöön laaditussa erillisliitteessä, joten lausuja ei saa riittäviä tietoja arvioinnista. Vaikka esimerkiksi tarkkoja pesäpaikkaa koskevia sijaintitietoja ei paljastettaisikaan, arvioinnin menetelmän pysyy kuvaamaan niin, että lukija voi muodostaa kantansa selvityksen tasosta. (*Piilotettu salassa pidettävä lausunnon osa*). Keskimääräinen maakotkan pesimäreivi on 350 neliökilometriä. Epäilyskään lajin reviirin tyhjenemisestä hankkeen seurauksena ei ole hyväksyttävää. Hirvisuon säilyminen eheänä monimuotoisuutta tukevana alueena on ensisijaista.

Edes eteläisimmän voimalan nro 3 karsiminen vähentäisi rakentamisen suojellun luonnon tilaa heikentäviä vaikutuksia. Toiseksi voimaloille nro 1 ja 2 vievän tieyhteyden suunnittelu uudelleen säilyttäisi Kolmikannansuon uusilta sen hydrologiaa kuivattavilta vaikutuksilta. Vaikka kyseessä on vanha tie, sitä vahvistetaan merkittävästi tuulivoimarakentamisen tarpeisiin. Kartan mukaan myös Kolmikanharjun kautta kulkee tie Olkisuolle ja sen länsipuolelta pohjoiseen Ison Pihlajasuon entiselle turpeenostokentälle. Tulo alueelle on suunniteltu Somerovaaran kautta, mutta vaihtoehtosiakin väyliä tulisi tarkastella haittojen välttämiseksi. Aineistosta ei käy ilmi, onko nykyisen tien rakenteissa mitenkään otettu huomioon suon vesitalouden säästämistä haitoilta.

Kaavakartan yleisen määräyksen mukaan "tuulivoimaloiden, tuulivoimaloiden huolto- ja rakentamisteiden sekä nykyisten perusparannettavien teiden ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet sekä muinaisjäännökset." Ohjeistus voisi olla yksiselitteisempää. Esimerkiksi Kolmikannansuon halkaisevan tien perusparannus tulee toteuttaa niin, että suon vesitalous ei lisää häiriinny. Hankkeen toteutuksessa tulee käyttää myös mahdollisuudet korjata aiempia virheitä, kuten tiestön parannuksissa ja uusien rakentamisessa välttää vesistöjen ylityksissä uusia vaellusesteitä ja myös poistaa vanhoja tai estää tien ja vierusojien teossa soiden kuivumista. Nauruanojan puroympäristö on yksi hankealueelta noteeratusta luontokohteista. Sen lähelle on sijoitettu voimala nro 9, jonne johtaa uusi tie. Se ei ylitä puroa, mutta aukon teko voimalaa varten voi muuttaa puron varren kasvillisuuden eheyttä ja pienilmastoa. Intensiivisen metsätalouskäytön takia kaikki jäljellä olevat luontokohteet tarvitaan monimuotoisuuden ylläpitämiseksi.

Hankealueella on myös entinen turpeenkaivualue ja toinen edelleen turpeenhankinnassa. Pihlajasuo on osittain kaivuun päätyttyä vesitetty. Tuulivoimaloita ei tässä suunnitelmassa eikä muissakaan kuitenkaan entisille turpeenostokentille sijoiteta. Syitä sille voisi vaikutusten arvioinnissa valaista. Kyseisessä tapauksessa vesitys on palauttanut linnustoa suolle, mutta yleisesti ottaen loppuun kaluttu turvesuo voi olla hankala ennallistettava, jolloin tuulivoimaloiden sijoittaminen sille vähentäisi tarvetta raivata metsiä teolliseen rakentamiseen.

Pohjois-Pohjanmaalla tuotetaan noin 40 prosenttia Suomen tuulivoimasta ja lähivuosina jo puolet. Rakentamisen säilyminen kestäväenä vaatii luonnon monimuotoisuuden turvaamisen entistä painokkaampaa huomioon ottamista. Kunnat ovat siinä kaavoittajina avainasemassa.

1.13 Telia Oyj

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Lisätietoja antaa tarvittaessa production-desk@teliacompany.com.

15.12.2023

1.14 Väylävirasto

Suunniteltu alue jää kauas rataverkosta, joten tiettyä lausuttavaa Väylävirastolla ei ole. Väylävirasto haluaa kuitenkin korostaa, että WECO-tutkimusprojektissa (Wind Energy production in COld climate) on tutkittu jään sinkoutumista tuulivoimalan lavoista. Tutkimus osoittaa, että jää voi sinkoutua sekä toiminnassa että paikallaan olevasta tuulivoimalasta yllättävän kauas. Yksittäisen tuulivoimalahankkeen tai tuulipuistohankkeen suunnittelijan tulee esittää liikenneviranomaiselle selvitys siitä, miten voimalan lapojen jäätyminen estetään ja miten mahdollisesti lapoihin kerääntynyt jää tunnistetaan. Väylävirasto edellyttää, että tuulivoimalan lavoista mahdollisesti irtoava tai sinkoava jää tai muu irtoava osa ei aiheuta vaaraa liikenneväylien liikenteelle.

Tuulivoimalahankkeen suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvissa lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus.

Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen maanteiden kunnossapidon aluevastaavaan. Liittymäluvat maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus. Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeyskäyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysrakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeyskäyttöön liittyvää tietä koskevia ehtoja, joiden toteutus kokonaisuudessaan tai osittain, voi jäädä luvanhakijan vastuulle. Tasoristeysluvan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon, kirjaamo@vayla.fi. Lisätietoja tasoristeysten ylittämisen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen on ohjeessa: "Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä" (Väyläviraston julkaisuja 8/2021 sekä tiivistelmä).

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylväät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään.

Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Tieverkon osalta ELY-keskus on toimivaltainen viranomaisen lausumaan.

15.12.2023

2 Mielipiteet

2.1 Mielipide 1

Asun perheineen Yli-lin keskustassa omistusasunnossa ja emme tule hyväksymään kotiseutumme asuinalueiden lähelle tuulimyllyjä.

Mietin myös talojen jälleenmyyntiarvoa, ja lukuisia haittoja, joita asukkaille aiheutuu tuulimyllyjen haittoista.

Tuulivoima ajatuksena on ihan ok, mutta täytyy ajatella sijoittamista tarkasti, emme hyväksy että niitä suunnitellaan Yli-lihin.

Aivan liian isoja härveleitä on suunnitelmissa, ja eihän täällä edes tuule riittävästi tuulimyllyjä ajatellen. Viekkää ne POIS täältä!

Eläkää kiitos pilatko meidän asuinympäristöä.

Antakaa meidän elää luonnon rauhassa, ilman tuulimyllyjä.

2.2 Mielipide 2

Yli-lihin on suunnitteilla lukuisia tuulivoimaloita meidän harmiksemme.

Sain kuulla huolen Tannilan alueella olevien asukkaiden suusta, tuulivoimat saartavat tannilan seudun. Alueelle on rakentanut nuoret lapsiperheet (5kpl) omakotitalon, ajatuksena että tulevaisuudessa jatkavat poronhoitoa, kun vanhemmat luopuvat siitä. Poronhoitoalue kärsii siitä että koko tannila pommitetaan tuulivoimain.. heidän elinkeino on vaarassa tuhoutua. Onse kumma että nämä tuulivoimat saavat luvan hajottaa työläisten elinkeinon, jättämällä he työttömiksi. Ei mielestäni ole kovin kauaskantoista tämä tuulivoiman edistäminen.

Perehtykääpä nyt tuulivoiman haittoihin ja viekkää ne pois yli-iistä. Miksi pilaatte rauhallisen maaseudun. Jopa kaupunkiin nämä sopisi, metelin keskelle paremmin.

Olen todella pettynyt siihen ettemme saa mitään hyötyä siitä, että meidän asuinympäristö pilataan. Antaisivat edes ilmaiset sähköt. Joki on pilattu vesivoimain ja nyt vielä metsät.

2.3 Mielipide 3

Iso Pihlajasuon tuulivoimapuisto tulisi liian lähelle kotitilaamme. Etäisyys pitäisi olla vähintään 5 km ja tuossa suunnitelmassanne lähin voimalapaikka olisi kotitaltamme vain 2.0 km.

Yhteinen haittavaikutus lin Tuulivoimalapuiston kanssa, lin Pahkakosken Tuulimyllypuisto, (joka on 3km kotitaltamme), tulisi olemaan liian suuri lähialueelle.

Kielteinen kanta Iso Pihlajasuon tuulivoimapuisto-hankkeelle koska se tulisi liian lähelle kotitilaamme/lähialueettamme.

Maankäyttö- ja rakennuslain 39§:n mukaan yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajille ja muille oikeuden haltijoille kohtuutonta haittaa. Huom. 2 km:n etäisyys.

Tuulivoimala aiheuttaa monenlaisia suoria ja epäsuoria haittavaikutuksia maan omistajille ja muille oikeuden haltijoille lähialueella mm.:

- Terveyshaittoja; 5§ 4:s momentti
- Säteilysaittoja; säteilylaki 1§

15.12.2023

- Ympäristönsuojelulaki; pykälät 1§, 5§
- Tuulivoimalat aiheuttavat kohtuutonta haittaa maanomistajille ja muille oikeuden haltijoille mm. maan ja rakennettujen kiinteistöjen arvon alenemisena.
- Pilaavat ympäröivän alueen asumisviihtyvyyden; mm. välkevaikutusten, erilaisten ääni- ja meluvai-
kutusten takia.
- Vapaa liikkuminen luonnossa, marjastus, kalastus, metsästys sekä maisema ja luontoarvot kärsivät
tuulivoimaloista.

2.4 Mieli-pide 4

Kiinteistöä joka tulee eniten rasittumaan tästä hankkeesta (infraääni-, välke ja varjostus) ei ole infor-
moitu tästä asiasta kuin vasta nyt elokuussa 2023. Ensimmäinen kirje oli lähetetty toukokuussa 2022
(----), josta muut kiinteistön omistajat eivät ole saaneet tietoa. Kiinteistömme sijaitsee vain 1.8 km lä-
himmästä suunnitellusta tuulivoimalasta. Tämä näyttää 100% tarkoituksen hakuiselta, koska maan-
mittauslaitoksella on meidän muiden kiinteistön omistajien osoitteet olleet ajan tasalla. Lähiasukkaita
pitää informoida jo alkuvaiheessa! Nyt ei ole näin tapahtunut.

(Julkaistusta asiakirjasta poistettu henkilökohtaisia terveystietoja koskeva tekstin osa.)

Jo rakenteilla olevaan suureen Pahkakosken voimalaan tulee 29 tuulivoimalaa ja se rasittaa jo tar-
peeksi meidän terveyttä, asuinympäristöämme sekä kiinteistöämme. Eikö tämä ollut tiedossa suunnit-
telu vaiheessa että jos näin lähelle suunnitellaan toista vielä tehokkaampaa voimalaa vielä lähem-
mäksi ihmisasutusta aiheuttaa se kerrannaisvaikutusta, jotka siten vaarantavat vakavasti ihmisten
sekä eläinten terveyden ja alentavat kiinteistöjen arvoja. Kaavanlaatijanhan tulee olla pätevä tehtä-
vään. Pätevyydestä säädetään asetuksella. On suuri kysymysmerkki, minkä takia nämä suuret voi-
malaitokset halutaan sijoittaa näin lähelle asutusta, kun poispäin asutuksesta on tilaa ja maastoa,
vaikka kuinka paljon, jossa ei ole asutusta, mutta sitä vastoin valmiiksi rakennettua tiestöä. Suomessa
tehdyn v.2016 tutkimuksen mukaan, tuulivoimaloiden infraääni aiheuttaa terveyshaittoja, jopa 15-20
km etäisyydelle voimaloista. Riski etäisyys kasvaa voimaloiden tehon, määrän ja korkeuden kasva-
essa. Riskit lisääntyvät pitkäaikaisvaikutuksessa.

YK:n terveyttä tutkiva WHO-osasto selvitti, että erilaiset äänihaitat (taajuusvärinä) maksavat miljoona
tervettä elinvuotta Euroopassa vuosittain. Raportin mukaan tuulivoimaloiden äänisaasteet aiheuttavat
unettomuutta, kuulon heikentymistä, tinnitusta, stressiä ja mikä vakavinta, sydämen vajaatoimintaa ja
verenpainetta.

Uusimmat kansainväliset vertaisarvioidut tutkimukset osoittavat kiistatta, kuinka merkittäviä jo nykyis-
ten tuulivoimaloiden haitat ovat ihmisten terveydelle ja ympäristölle. Tuulivoimaloiden koko ja teho on
kasvanut nopeasti kaksinkertaiseksi, mikä lisää osaltaan riskiä. Perustuslain takaama oikeus, omai-
suuden suojasta, elinkeinon harjoittamisesta, yhdenvertaisuudesta puhtaaseen luontoon ovat vaka-
vasti uhattuna. Onko otettu myöskään huomioon hanketta suunnitellessa, että voimalat tulee lähelle
pohjavesi- sekä Natura aluetta??

Luonnossa retkeily ja marjastus, kalastus, metsästys, kuten myös eläminen saasteettomassa ympä-
ristössä ovat perusoikeuksiamme ja itsestään selvyyys. Luonnonmukaisuuden säilyttäminen jälkipol-
ville on turvattava. Isopihlajasuon tuulivoimahankkeessa ei ole otettu huomioon kerrannaisvaikutuk-
sesta, joka muodostuu viereisten hankkeiden yhteisistä melu- ja infraäänipäästöistä.

Lähekkäisten tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset tulee selvittää uuden hankkeen suunnitteluvaiheessa
jotta haitallista kerrannaisvaikutuksilta vältytään. Tuulivoimaloiden suunnittelu perustuu maankäyttö ja

15.12.2023

rakennuslakiin, MRL, jonka mukaan tulee alueiden käytön ja rakentamisen tähdätä hyvään elinympäristöön. Miten on voitu tällainen arvioida kun näin korkeita ja tehokkaita tuulivoimaloita ei ole vielä rakennettu?

Tuulivoimaloilla on myös kemiallisten aineiden luontoon pääsyn riski sekä lavoista lähtevät mikro-muovit. Esim. Jyllannissa 2022 jouduttiin hävittämään 180 nautaeläintä, kun niissä todettiin mikro-muovia ja tämän vuoksi niiden liha ei kelvannut ravinnoksi. Ne olivat laiduntaneet tuulivoimaloiden läheisyydessä. Nyt suunnitteilla oleva tuulivoimahanke tulisi myös häiritsemään asukkaiden digi-, radio-, TV- ja internetyhteyksiä. Näiden yhteyksien pitää toimia myös kriisitilanteidenkin vuoksi.

Näin lähelle tulevat tuulivoimalat romahduttaa myös lähikiinteistöjen arvon. Suomen perustuslaki 15 pykälä takaa suomalaisten omaisuuden turvan.

Voimassa olevien lakien mukaan, tämä hanke tulisi rasittamaan kohtuuttomasti terveyttä sekä kiinteistöämme.

VASTUSTAMME TÄTÄ TUULIVOIMA HANKETTA !